

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЖІНОЧОГО ДИСКУРСУ В ТВОРАХ АВТОРІВ ВІКТОРІАНСЬКОЇ ЕПОХИ

Скоробагатько Д. О.

(Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка)

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Хекало М. О.

Дискурс є складним багатоплановим феноменом, що знаходиться у центрі уваги сучасної лінгвістичної науки. Окрім того, він вивчається філософією, семіотикою, соціальною психологією, теорією штучного інтелекту, етнографією, літературознавством, а також різними напрямками лінгвістики: психолінгвістикою, когнітивною лінгвістикою, прагма-лінгвістикою, тощо [1]. Однак в різних парадигмах самої лінгвістики у термін "дискурс" вкладаються різні значення, що ускладнює його розуміння.

У зв'язку із необхідністю подальшого і безперервного вивчення феномену дискурсу постає питання про його аналіз на основі літератури вікторіанської епохи. Вікторіанський спосіб життя викликає інтерес у багатьох сучасних дослідників (І. І. Морозова, Р. Branca, J. Walvin, A. Jarvis).

Аналізуючи дискурс вікторіанської жінки середнього класу, доцільно зупинитися на його тематичній спрямованості у різноманітних ситуаціях спілкування. Фактичним матеріалом дослідження стали 86 зразків жіночого дискурсу, взяті з художніх творів Д. Мередіта, Б. Шоу, Ч. Діккенса, А. Беннета та Д. Голсуорсі [2].

Дослідження соціальних характеристик жіночого вікторіанського дискурсу дозволяє стверджувати, що провідними темами спілкування жінок середнього класу є:

1) плітки (33 % вибірки); 2) виявлення власних почуттів, емоцій та переживань (22 % вибірки); 3) питання, пов'язані із заміжжям (13 % вибірки); 4) питання, пов'язані з вихованням (10 % вибірки); 5) питання поведінки та етикету (10 % вибірки); 6) питання, пов'язані із мовою (5 % вибірки); 7) так звані "small talks" (5 % вибірки); 8) фінансовий стан родини (2 % вибірки).

У небагатьох зафіксованих під час дослідження ситуаціях спілкування між жінками та дітьми можна виділити бесіди, пов'язані з вихованням та матеріальними аспектами.

Тематика спілкування між жінками та чоловіками є дещо ширшою, ніж у суто жіночих бесідах. Тут знаходять відображення теми ведення домашнього господарства, матеріального становища родини, правильної вимови і флірт між особами протилежної статі. Ці аспекти відсутні у жіночих розмовах. При цьому плітки залишаються визначальними лише у жіночих комунікаціях. Останні теми у різному співвідношенні спостерігаються в усіх видах спілкування (як у жіночому, так і змішаному).

Отже, використовуючи приклади жіночого вікторіанського дискурсу, можна отримати повноцінне уявлення про прерогативи, спосіб життя, мовленнєву поведінку та спосіб мислення представниці середнього класу Вікторіанської епохи, адже цей період став визначальним та переломним в історії Великобританії та у соціальній еволюції жінки цієї країни, яка продовжується і в наш час [3].

1. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / [Безугла Л. Р., Бондаренко Є. В., Донець П. М., Мартинюк А. П. та ін.]; під ред. Шевченко І. С. : монографія. – Харків: Константа, 2005. – 365 с.

2. Морозова І. І. Социальные характеристики женского викторианского дискурса / И. И. Морозова // Тези доповідей міжнар. наук. конф., присвяченій 70-річчю факультету іноземних мов; "Іноземна філологія на межі тисячоліть". – Харків: Константа, 2000. – 204 – 205 с.

3. Шевченко І. С. Дискурс как мыслекоммуникативное образование/ И. С. Шевченко, Е. И. Морозова // Вісн. ХНУ. – 2003. – № 586. – 33-38 с.